

Obsah

ÚVODNÍ SLOVO	6
SEZNAM TÉMAT	7
ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ POJMY	8
PŘEDMĚT A DEFINICE EKONOMIE	8
PRVOPOČÁTKY EKONOMICKÉHO CHOVÁNÍ	8
ČLENĚNÍ EKONOMIE	9
<i>Makroekonomie</i>	9
<i>Mikroekonomie</i>	10
ZÁKLADNÍ EKONOMICKÉ OTÁZKY A EKONOMICKÉ SYSTÉMY	11
<i>Základní ekonomické otázky (problémy)</i>	11
<i>Ekonomické systémy</i>	11
ÚVOD DO TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	13
POTŘEBY	13
VÝROBA A VÝROBNÍ PROCES	14
<i>Z historie výroby</i>	14
<i>Výroba jako záměrná lidská činnost</i>	15
<i>Výrobní zdroje</i>	15
ZBOŽÍ	16
PENÍZE	17
<i>Prostá směna zboží</i>	17
<i>Komoditní peníze</i>	17
<i>Drahé kovy a mince</i>	17
<i>Funkce peněz</i>	18
ZÁKLADNÍ PRVKY TRŽNÍHO MECHANISMU	18
ČLENĚNÍ TRHU	19
<i>Dělení trhu z hlediska druhu a objemu množství</i>	20
<i>Členění trhu podle územního hlediska</i>	20
<i>Členění trhu z hlediska předmětu směny</i>	20
TRH VÝROBKŮ A SLUŽEB	21
POPTÁVKA	21
<i>Faktory působící na poptávku</i>	22
NABÍDKA	22
<i>Faktory působící na nabídku</i>	23
VZÁJEMNÉ PŮSOBNÍ NABÍDKY A POPTÁVKY	23
<i>Změny tržní rovnováhy</i>	24
OSTATNÍ TRHY	25
OBECNÁ CHARAKTERISTIKA TRHU VÝROBNÍCH FAKTORŮ	25
TRH PŮDY	26
TRH PRÁCE	26
<i>Faktory ovlivňující trh práce</i>	27
<i>Nezaměstnanost a úřady práce</i>	28
FINANČNÍ TRHY	28
<i>Nabídka a poptávka na finančních trzích</i>	28
<i>Trhy finančního kapitálu</i>	30
DOPROVODNÉ JEVY TRŽNÍHO MECHANISMU	31
NEDOKONALOSTI TRŽNÍHO MECHANISMU	31
<i>Monopolizace trhu</i>	31
<i>Typy monopolního chování u podnikatelských subjektů</i>	32
<i>Další nedokonalosti tržního mechanismu</i>	33
NEZAMĚSTNANOST	33
<i>Typy nezaměstnanosti</i>	34
<i>Opatření pro snížení sociálních dopadů nezaměstnanosti</i>	35
INFLACE	35
<i>Formy inflace</i>	36
<i>Dopady inflace</i>	37
ÚLOHA STÁTU V TRŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	38
STÁT NA STRANĚ NABÍDKY A POPTÁVKY	38
<i>Stát jako kupující</i>	38
<i>Stát jako prodávající</i>	38
STÁT JAKO ČINITEL VYTVÁŘEJÍCÍ A OVLIVŇUJÍCÍ EKONOMICKÉ PROSTŘEDÍ	39
HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA VLÁDY	40

SELHÁVÁNÍ STÁTU V TRŽNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	40
<i>Nedokonalé rozhodování státních orgánů</i>	41
<i>Jiný než očekávaný výsledek</i>	41
NÁSTROJE HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY STÁTU	42
MONETÁRNÍ POLITIKA STÁTU	42
<i>Přímé nástroje monetární politiky státu</i>	42
<i>Nepřímé nástroje monetární politiky státu</i>	43
FISKÁLNÍ POLITIKA STÁTU	44
<i>Příjmy státního rozpočtu</i>	44
STÁTNÍ ROZPOČET	45
<i>Výdaje státního rozpočtu</i>	45
OBCHODNÍ POLITIKA STÁTU	46
<i>Přímé nástroje obchodní politiky státu</i>	46
<i>Nepřímé nástroje obchodní politiky státu</i>	46
DŮCHODOVÁ A SOCIÁLNÍ POLITIKA STÁTU	46
<i>Přímé nástroje důchodové a sociální politiky</i>	46
<i>Nepřímé nástroje důchodové a sociální politiky státu</i>	47
NÁRODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ	48
ČLENĚNÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	48
ČLENĚNÍ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ PODLE PRINCIPU FINANCOVÁNÍ	48
<i>Ziskový (tržní) sektor</i>	48
<i>Neziskový (netržní) sektor</i>	48
SOUKROMÝ A VEŘEJNÝ SEKTOR	49
<i>Rozdělení podle kritéria vlastnictví</i>	49
VEŘEJNÁ EKONOMIE	49
<i>Co jsou to veřejné statky a čím se liší od statků soukromých?</i>	50
NÁRODOHOSPODÁŘSKÉ AGREGÁTY	52
ŽIVOTNÍ ÚROVEŇ	52
UKAZATELE ŽIVOTNÍ ÚROVNĚ	52
<i>Reálná mzda (reálný příjem)</i>	53
<i>Čas práce nutné k dosažení daného příjmu</i>	53
<i>Srovnání prostřednictvím jednotné měny</i>	53
TOKY V NÁRODNÍM HOSPODÁŘSTVÍ	54
<i>Hrubý národní produkt/Hrubý domácí produkt</i>	54
<i>Další národohospodářské ukazatele</i>	54
BANKY A JEJICH ÚLOHA V HOSPODÁŘSTVÍ ZEMĚ	56
FORMY PENĚZ	56
<i>Reálné a ideální peníze</i>	56
VZNIK BANK	56
<i>Regulace oběhu bankovek</i>	57
FUNKCE A POSTAVENÍ CENTRÁLNÍ BANKY	57
FUNKCE KOMERČNÍCH (OBCHODNÍCH) BANK	58
<i>Úvěry</i>	58
<i>Krátkodobé úvěry</i>	59
<i>Dlouhodobý úvěr</i>	59
<i>Spotřebitelské úvěry</i>	59
CYKlický vývoj tržního hospodářství	60
EKONOMICKÝ RŮST	60
<i>Tempo růstu</i>	60
FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ EKONOMICKÝ RŮST	61
<i>Extenzivní faktory růstu</i>	61
<i>Intenzivní faktory růstu</i>	61
HOSPODÁŘSKÝ CYKLUS	61
<i>Jednotlivé fáze hospodářského cyklu</i>	62
PŘÍČINY CYKlickÉHO VÝVOJE TRŽNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	62
<i>Vnější faktory působící na cykličnost vývoje hospodářství</i>	62
<i>Vnitřní faktory působící na cykličnost vývoje hospodářství</i>	62
ZAHRANIČNÍ OBCHOD	64
ČLENĚNÍ ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	64
<i>Výhody reexportu</i>	65
RIZIKA ZAHRANIČNÍHO OBCHODU	65
CLO A CELNÍ POLITIKA	66
MEZINÁRODNÍ OBCHOD A JEHO VÝHODY	66
<i>Absolutní výhody – monopol přírodních a klimatických podmínek</i>	66

Komparativní výhody mezinárodního obchodu.....	66
Ochrana vnitřního trhu země před zahraniční konkurencí.....	67
PODNIKÁNÍ V RÁMCI EVROPSKÉ UNIE	67
PODNIK.....	68
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA PODNIKATELSKÉHO SUBJEKTU.....	68
Základní typy podniků	68
Zápis podnikatelského subjektu v obchodním či živnostenském rejstříku	68
ŽIVNOSTENSKÝ REJSTŘÍK	69
OBCHODNÍ REJSTŘÍK.....	69
DRUHY ŽIVNOSTÍ.....	70
Ohlašovací živnosti	70
Koncesované činnosti	70
VZNIK ŽIVNOSTENSKÉHO OPRAVNĚNÍ, PROVOZOVÁNÍ A ZÁNİK ŽIVNOSTI.....	71
Vznik živnostenského oprávnění.....	71
Provozování živnosti.....	71
Živnostenská kontrola	71
Zánik živnostenského oprávnění	72
PODNIKATEL.....	72
Podnikatel provozuje činnost samostatně.....	72
Podnikatel si sám vymezuje předmět své činnosti.....	72
Podnikatel nese riziko podnikání, podniká na vlastní účet.....	72
PODNIK.....	72
Pojmy obchodní majetek, obchodní kapitál a čistý obchodní kapitál.....	73
Identifikátory společnosti.....	73
OBCHODNÍ SPOLEČNOSTI.....	73
OBEČNÁ CHARAKTERISTIKA OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	73
Založení obchodní společnosti.....	73
Vklady společníků.....	73
Orgány společnosti.....	74
Zánik obchodní společnosti	74
FORMY OBCHODNÍCH SPOLEČNOSTÍ.....	74
Veřejná obchodní společnost (v. o. s.).....	75
Komanditní společnost (k. s.).....	75
Společnost s ručením omezeným (spol. s r. o., s. r. o.).....	76
Akciová společnost (a. s.).....	76
DALŠÍ FORMY PODNIKÁNÍ.....	78
Družstvo	78
Státní podnik (s. p.).....	79
Holding, joint venture, franchising a tiché společenství.....	79
PODNIKÁNÍ / ČINNOST PODNIKU.....	81
FINANCE A PENÍZE V PODNIKATELSKÉ SFÉŘE.....	81
Finanční situace a stabilita podniku.....	81
TOK PENĚŽ V PODNIKU	81
Odliv finančních prostředků.....	81
Příliv finančních prostředků.....	82
Nástroj pro zjišťování stavu finančních prostředků.....	82
ZDROJE FINANCOVÁNÍ PODNIKU.....	82
Vlastní finanční zdroje podniku.....	82
Cizí finanční zdroje.....	82
ČINNOST PODNIKU	83
ŘÍZENÍ A ORGANIZACE - MANAGEMENT PODNIKU.....	83
Stupně řízení podniku	84
MARKETING PODNIKU.....	85
Marketingový mix	85
Obal výrobku.....	87
Značka výrobku.....	87
NÁKLADY, VÝNOSY A VÝSLEDEK HOSPODAŘENÍ.....	88
Náklady.....	88
Výnosy.....	88
Výsledek hospodaření – zisk nebo ztráta.....	88
STANOVENÍ PRODEJNÍ CENY.....	89
DANĚ A POPLATKY.....	90
DAŇOVÁ SOUSTAVA ČR.....	90
FORMY DANÍ	90
Přímé daně	90
Nepřímé daně	91
Výpočet DPH.....	91

POPLATKY.....	92
POVINNOST DOSTÁT PLATBĚ DANÍ A POPLATKŮ	93
ZAMĚSTNÁNÍ	94
OBECNÉ PODMÍNKY ZAMĚSTNANOSTI OBČANŮ	94
<i>Listina základních práv a svobod</i>	94
<i>Zákoník práce</i>	94
<i>Podstata pracovněprávního vztahu</i>	95
NABÍDKA A POPTÁVKA NA TRHU PRÁCE	96
VÝBĚR PRACOVNÍKŮ NA URČITÝ TYP PRÁCE.....	97
<i>Personální agentury, outsourcing služeb v personalistice</i>	98
ODMĚŇOVÁNÍ A MZDY.....	98
<i>Vlivy působící na odměňování</i>	99
<i>Formy mezd</i>	99
<i>Výpočet mzdy</i>	100
<i>Minimální mzda</i>	101
<i>Správnost a objektivita při odměňování pracovníků</i>	101
<i>Povinné srážky ze mzdy</i>	101
<i>Výplata mzdy</i>	102
ÚŘAD PRÁCE A HMOTNÉ ZABEZPEČENÍ V NEZAMĚSTNANOSTI	102
<i>Životní a existenční minimum</i>	102
AKTIVNÍ PŘÍSTUP K UPLATNITELNOSTI NA TRHU PRÁCE	103
OSOBNÍ FINANCE.....	104
BANKOVKY A MINCE ČESKÉ REPUBLIKY	104
<i>Současné bankovky</i>	104
<i>Současné mince</i>	104
<i>Ochranné prvky českých peněz</i>	105
<i>Co dělat s poškozenými bankovkami?</i>	105
ZPŮSOBY PLACENÍ.....	105
<i>Hotovostní placení</i>	105
<i>Bezhotovostní placení</i>	105
FINANČNÍ PRODUKTY.....	106
MOJE EKONOMICKÉ POVĚDOMÍ	108
ŠEDÁ TEORIE – ZELENÝ STROM ŽIVOTA	108
• BOETCKEROVO (NEJEN) FINANČNÍ DESATERO	108
• OBĚTOVANÁ PŘÍLEŽITOST	108
• CENOVÉ TRIKY A KLAMAVÁ NABÍDKA.....	109
• CHRAŇTE SI SVÉ PENÍZE NA ÚČTU	111
POUŽITÁ A DOPORUČENÁ LITERATURA	112

Úvodní slovo

Ekonomie je velmi starou naukou; kořeny obchodování sahají až do pravěku a starověku. Úroveň a rozvoj společnosti závisí na tom, jakých dosahuje ekonomických výsledků. Ekonomická prosperita je založena na cílevědomém počínání všech – počínaje jednotlivcem, firmou a konče státem jako ekonomickým subjektem. Ekonomie a její poznatky se tedy vážou ke všem oborům lidské činnosti. Posláním této učebnice je poskytnout základní přehled o problematice ekonomie a postavení člověka i jednotlivce v mezinárodním společenství.

Obsažená témata představují ucelený blok učiva stanoveného RVP předmětu **Občanský a společenskovední základ**.

Autoři